

De tegner byen med fødderne

I Aalborg Øst låner unge GPS'er, som fortæller en forsker, hvordan byen betrædes. Spændende byrumsforskning viser vej til nye former for byudvikling og borgerinddragelse. Dette er første artikel i en serie om forskningsaktiviteterne i Center for Strategisk Byforskning

Af journalist Anne Mette Ehlers

Vi er i Aalborg Øst. En typisk dansk forstad planlagt i 60'erne på en bar mark. Her bor 15.000 mennesker – to tredjedele i almene boliger. Området er indbegrebet af den funktionsopdelte by med boliger, børnehaver og et par supermarkeder. På overfladen sker der ikke meget.

I dag sker der lidt. Ph.d.-studerende Anne-Marie Sanvig Knudsen fra Aalborg Universitet placerer et stort kort over Aalborg Øst på et bord til en workshop i forbindelse med en beboerfestival i bydelen. Hun beder beboere sætte filt-kugler på de steder, som betyder noget for dem.

Scenen er fra hendes forskningsprojekt "Kortlægning af unges hverdagsgeografier i Aalborg Øst". Altså inden projektet tog rigtig fart med syv dages GPS-tracking af 20 unge, hver gang de bevægede sig uden for døren. 24 timers web-transmission af de unges veje rundt i byen. Og derefter opfølgende videofilmte interviews, mens de unge fulgte nogle af deres egne GPS-trackede ruter.

Senere – på Byplanmødet den 7. oktober 2011 – gik en gruppe deltagere selv-samme ruter ved hjælp af lånte GPS'er. Via såkaldte QR-koder så gæsterne video-bidder fra interviewene på de eksakte fysiske steder, hvor filmene var optaget. Kan du følge med?

Mødesteder 'on the go'

I Danmark er der endnu relativt få projekter, som bruger GPS-teknologi til at indsamle mobilitets-mønstre i forbindelse med byrumsforskning og konkret byudvikling. Forstæder som Aalborg Øst er beskrevet i socioøkonomiske og demografiske statistikker og rapporter. Men GPS-tracking er en oplagt metode til at finde ud af, hvordan det er at bo et sted med henblik på at gøre stedet mere attraktivt.

"Mange har et billede af forstaden som et statisk sted. Her fortæller GPS-sporene en dynamisk historie om hverdagsmobilitet. De unges hverdagsliv er ikke meget



Fakta om projektet

Ph.d.-projektet med de unge forstads-beboere er en del af det overordnede projekt "Aalborg Øst – en forstad i forandring", der er støttet af Realdania og Himmerland Boligforening. Forskergruppen 'Det mangfoldige byrum', med lektor Henrik Harder fra Institut for Arkitektur & Design i spidsen, har siden 2005 undersøgt mulighederne for at bruge GPS-teknologi i byplanlægningen.

Læs mere om mobilitet og GPS-tracking projektet på www.detmangfoldigebyrum.dk

www.c-mus.aau.dk



Forstaden er tæt forbundet med resten af byen, når man ser på, hvor de unge færdes. GPS-spor fra undersøgelsen. Illustration: Aalborg Universitet

anderledes end alle andres. Livet udfoldes mange andre steder, end hvor man bor,” siger Anne Marie Sanvig Knudsen.

Hun fandt det slående, at de fleste unge egentlig ikke opholder sig ret meget i boligområdet, ud over når de sover, spiser og laver lektier. - Selvom de gerne ville fortælle, at Aalborg Øst er et godt sted at bo, måske for at tale op mod de gængse billeder af forstaden.

Den meget tilgængelige GPS-teknologi og de sociale medier forandrer i sig selv opfattelsen af, hvad et sted er. I dag går unge ingen vegne uden nøgler og en mobil, som ofte har både GPS og Facebook. Det er ikke sådan, at man mødes under uret klokken 12. De unge bruger sociale medier som Facebook til at skabe mødesteder on the go. Mobilen viser, hvor vennerne er, og så går man derhen. Den

nye interaktion med byen får betydning for fremtidens byplanlægning, fordi steder bliver til i en bevægelse mellem fysiske og virtuelle rum.

Top down og bottom up

I udgangspunktet er GPS-registreringer en form for overvågning, som fordrer etiske overvejelser. For eksempel fortæller GPS-sporene i Aalborg, at de unge hænger ud ved en tunnel og foran Fakta, og sjældent i de grønne områder.

”Informationerne kan bruges ”top down” af en kommune til at se, hvordan borgerne bevæger sig i byrummet. Men sporene kan også bruges ”bottom up”, For kommunen kan jo spørge de unge, hvorfor de hænger ud foran Fakta, og hvilke ønsker de har til deres mødesteder. På den måde bliver man klogere på

hinanden ved at tage udgangspunkt i den faktiske brug af byen,” siger Anne-Marie Sandvig Knudsen.

Hun interesserer sig netop for GPS-teknologiens potentialer for borgerinddragelse. ”Du får feedback, som er helt stedsspecifikt i stedet for at tage folk ud af deres kontekst og sætte dem til et møde i et beboerlokale klokken syv. Med GPS'en får de unge en stemme, uden at de behøver at artikulere sig i ord, men blot ved at gøre, hvad de plejer. Sporene kan ikke stå alene, men er folks egne ’fortællinger’ og en positiv platform for dialog.”

Det treårige ph.d. projekt skal afleveres i januar 2013, så vi må vente lidt endnu med de endelige konklusioner. ■

Tre spørgsmål til forskeren:



Anne-Marie Sanvig Knudsen. Foto: Aalborg Universitet

Hvad overraskede dig mest?

1 Det slog mig, at indvandrer gutterne fra Aalborg Øst hang ud ved den nye havnefront ligesom pigerne fra Hasseris og familierne fra midtbyen. Der var mange spor der, og mange nævnte stedet. Det understreger vigtigheden af, at man som forsker ikke begrænser sig til kun at kigge på forstaden, men på dens samspil med byen.

2 Området er domineret af store veje med biler og tunneller nedeunder. Tunnellerne var vigtige portaler fra et område til et andet. Men de udgjorde også en naturlig grænse for de unge. Dem på den anden side af tunnelen var ’de andre’.

3 Selv flere måneder efter, at de unge gik med GPS'en, kunne de genkalde detaljerede historier om, hvad de havde lavet den uge i maj, når de genså deres GPS-spor.



Byplan Nyt spørger om GPS-trackings potentialer i planlægningen:

Interessant, men ressourcekrævende

Arkitekt **Bodil V. Henningsen**
fra Plan og Byg i Aalborg Kommune:

”Det er altid godt, når vi får flere værktøjer til at diskutere forstadens mobilitetsbegreb. GPS-tracking er et interessant nyt redskab med fine perspektiver, både i forhold borgerinvolvering og i forhold til at lære mere om vores borgere, som vi skal indrette byen til. Men det er også et komplekst redskab med mange data, som man skal behandle og fortolke. Så det vil altid være et regnestykke om ressourcer.”

Godt indspark til dialog

Arkitekt **Helle Juul**
fra Juul|Frost **ARKITEKTER:**

”Menneskers adfærd er svær at indfange. Tit er det spontane indskydelser, der får folk til at bevæge sig, og bagefter kan det være svært for dem at huske. Tidligere stod man på 25 gadehjørner og satte stole op og talte, hvor mange mennesker, der satte sig ned. GPS-tracking er en meget mere sofistikeret metode til at finde ud af, hvilke veje folk vælger. Bagefter kan man spørge dem, hvad der fik dem til det. Var det bagerduften, menneskene, lyset eller pladsen? Arbejder man med trafik og byrum, får man input til at skabe områder med den samme tiltrækningskraft. Men GPS-tracking kan aldrig stå alene, og der er mange facetter. Metoden er et godt indspark til at få en dialog i gang.”

Anette

”Når vi går sammen, er vi en ti-tolv stykker. Men det behøver ikke være de samme hver gang. De fleste gange starter vi med at være to-tre personer, og så ender vi med at være en kæmpe gruppe. Folk har fået Facebook på deres telefon, og den skriver altid, om de er i nærheden. Hvis de har skrevet en status om, at de sidder her og chiller, så er vi der efter to sekunder (...)

Der kommer rigtig tit folk og siger, at vi skal gå væk. Og så tænker man: Vi sidder på en græsplæne. Hvad er det lige for noget ballade, vi skulle kunne lave? Det synes jeg er irriterende - at man ikke kan få lov at være nogen steder uden at blive viftet væk. Det ville være fedt, hvis vi havde et sted, der var vores, hvor der stod et skilt, at det er helt i orden, at vi er her. Det ville også gøre vores liv herude meget bedre og nemmere, for vi slipper for at gå rundt hele tiden”.

Khaled

”Vi går den rute (Astrupstien), som mest bliver brugt af de unge. Runderen er det mest centrale sted i Aalborg Øst. Det er her folk mødes. Den gang vi gik i folkeskole, mødtes vi også meget her. Men vi har ikke tid mere, efter at vi er startet i gymnasiet. De lidt ældre mødes oppe ved Fakta med deres biler om aftenen. Der er høj musik, og så står man bare og sludrer (...)

Aalborg Øst har et dårligt ry for dem, der kommer udefra, men dem, der bor her kan ikke genkende det. De er glade for at bo her. Her er stille og roligt. (...) På den bakke plejer vi at grille om sommeren. Så tager vi en masse engangsgriller, og så ryger man også vandpibe. Det er flest unge, der kommer her.”



De unge blev video-interviewet, mens de fulgte nogle af deres egne GPS-trackede ruter.
Tv. Anette. Mf. Khaled. Th. 'Runderen'. Illustration: Aalborg Universitet